लोक सेवा आयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क (तथ्याङ्क समूह), कृषि, वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्माक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रमलाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।

प्रथम चरण - लिखित परीक्षा — पूर्णाङ्क : २००

द्वितीय चरण - अन्तर्वार्ता — पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न संख्या	अङ्क भार	परीक्षा प्रणाली	समय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र व्यवस्थापन	१०	१०×५=५०	छोटो छोटो उत्तर	१ घण्टा ३० मिनेट	५०	४०
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	५	५×१०=५०	लामो उत्तर	१ घण्टा ३० मिनेट	५०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		४	४×१५=६०	विश्लेषणात्मक समीक्षा	३ घण्टा	१००	४०
			२	२×२०=४०	विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर			

द्रष्टव्य :

१. माथि उल्लिखित सवै सेवा वा सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहहरुको पाठ्यक्रमको **प्रथम पत्र खण्ड (क)** को विषयवस्तु एउटै हुनेछ ।

२. **प्रथम पत्र खण्ड (क)** को लिखित परीक्षा सेवागत रुपमा अर्थात् एउटा सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहका लागि संयुक्त रुपमा एउटै प्रश्नपत्रवाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रवाटछुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्नेछ भने **प्रथम पत्र खण्ड (ख)** को परीक्षा समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रवाट हुनेछ । यसैगरी द्वितीय पत्रको परीक्षा पनि समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ ।

३. **प्रथम पत्र खण्ड (क)** को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने **प्रथम पत्र खण्ड (ख)**र **द्वितीय पत्रका** प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरु हुनेछन् ।

४. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।

५. यथासम्भव प्रश्नहरु नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन् ।

६. समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नु पर्नेछः-
   (क) पहिलो भागमा समस्याको पहिचान
   (ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम
   (ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव
   (घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ठोस तरिका

७. यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।

८. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।

९. **पाठ्यक्रम लागु मितिः २०६०/८/१२ गते (प्रथम पत्र खण्ड (क) परिमार्जन मिति २०६४/६/१७ गते, खण्ड (ख) अद्यावधिक मिति २०७८/०६/१८ गते)**

Public Service Commission

लोक सेवा आयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क (तथ्याङ्क समूह), कृषि, वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्माक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र खण्ड (क) प्रशासन र व्यवस्थापन अङ्क – ५०

१. राज्य र सरकार

१.१ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
१.२ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
१.३ विद्यमान नेपालको संविधान

२. सार्वजनिक प्रशासन

२.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
२.२ कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरु
२.३ आर्थिक प्रशासन- बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन

३. व्यवस्थापन

३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा
३.२ व्यवस्थापनमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्व
३.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली

४. विकासका आयामहरु

४.१ विकास प्रशासनको अवधारणा
४.२ विकासमा जनसहभागिता
४.३ आवधिक योजना
४.४ दिगो विकास
४.५ विकेन्द्रीकरण
४.६ गरीबी निवारण
४.७ सुशासन
४.८ विकासमा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका
४.९ जनसंख्या र बसाँईसराई

५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार

५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
५.२ कानुनी राज्य
५.३ मानव अधिकार
५.४ लैंगिक सवाल (Gender Issues)
५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व

६. नेपाली समाज र यसको बनोट

६.१ नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरुको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन
६.२ आदिवासी, जनजाती, मधेशी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरुको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरु, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरु

....

Public Service Commission

लोक सेवा आयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क (तथ्याङ्क समूह), कृषि, वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्माक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र खण्ड (ख) :- सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय अङ्क :- ५०

१. निजामती सेवा ऐन, २०४९ र नियमावली, २०५० (संशोधन सहित)ले निजामती सेवामा गरेको सेवा समूह, उपसमूह विभाजनको व्यवस्था (सैद्धान्तिक र व्यवहारिक पक्ष) र नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क सेवा गठन समुह तथा श्रेणी बिभाजन आदेश, २०५१

२. आर्थिक कार्यविधि तथा बित्तीय उत्तरदायीत्व ऐन, २०७६ तथा आर्थिक कार्यविधि तथा बित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७, सार्वजनीक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनीक खरिद नियमावली, २०६४ले आर्थिक प्रशासनमा पारेको प्रभाव

३. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय स्तरमा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन एवं मूल्याङ्कनमा गरेको व्यवस्था

४. तथ्याङ्क ऐन, २०१५ र तथ्याङ्क नियमावली, २०४१

५. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ तथा सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५

६. सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ तथा सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०६५

७. आर्थिक, वित्तीय क्षेत्रमा नीति निर्माण एवं कार्यान्वयनको क्रममा नेपाल राष्ट्र बैंकको तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन एवं प्रकाशनको उपयोगिता (नेपाल राष्ट्र वैक ऐन, २०५८ को पृष्ठभूमिमा)

८. जन्म, मृत्यु तथा व्यक्तिगत घटना (दर्ता गर्ने) ऐन, २०३३ तथाजन्म, मृत्यु तथा व्यक्तिगत घटना (दर्ता गर्ने)नियमावली, २०३४ को सन्दर्भमा नेपालमा पञ्जीकरणको अवस्था, समस्या र चुनौती तथा सो समाधान गर्न स्थानीय तहहरुले खेल्न सक्ने भूमिका

९. आवधिक योजना र वार्षिक विकास वजेट तर्जुमामा तथ्याङ्कको आवश्यकता र महत्व

१०. संघीयता, निजीकरण, उदारीकरणर विश्व व्यापीकरणको क्रममा राष्ट्रिय योजना आयोग तथा प्रदेश योजना आयोगको भूमिका

११. निर्वाचन पद्धति, निर्वाचन क्षेत्र निर्धारण, कानूनी व्यवस्था, निष्पक्षता र सुधारका प्रयासहरुमा केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको भूमिका

१२. तथ्याङ्क विभागको कार्यक्षेत्र र नेपालमा तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति एवं कार्यक्रम, एकिकृत राष्ट्रिय तथ्याङ्क योजना (Consolidated National Statistical Plan) तथा तथ्याङ्क बिकासका लागि राष्ट्रिय रणनीति (National Strategy for the development of statistics)

१३. अनुगमन तथा मुल्यांकनका निर्देशक सिद्धान्तहरु, २०५०

१४. गरीवी निवारण र मानव विकास सम्बन्धी सूचकहरुको प्रगति, प्रकृति एवं अध्यावधिक स्थिति

१५. दिगो विकास लक्ष्य र आवधिक योजनाका लक्ष्य निर्धारणमा तथ्याङ्कको भूमिका

१६. नेपालमा तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन र उपयोगमा तिनवटै तहका सरकार (नेपालको संबिधानमा उल्लेखित अनुसुचीहरु समेत),अर्न्तराष्ट्रिय/राष्ट्रिय संस्थाहरु, गैह्र सरकारी, निजी क्षेत्र र नागरिक समाजको भूमिका

१७. अर्न्तराष्ट्रिय तथ्याङ्कीय प्रतिबद्धता एवं घोषणपत्रहरुः Fundamental Principles of official Statistics; Declaration of Good Practices in Technical Cooperation in Statistics; Principles Governing International Statistics; Establishment of PARIS21 Consortium; Marrakech Action Plan for Statistics; Dakar Declaration on Development of Statistics; Busan Action Plan for Statistics; UN World data Forum

१८. आर्थिक विकासको आधार/औजारहरु

    १९.१ तथ्याङ्क वैक (Data Bank)
    १९.२ GIS Mapping
    १९.३ गरीवी नक्सांकन (Poverty Mapping)
    १९.४ डिजीटल डाटा(Digital Data)
    १९.५ योजना तर्जुमामा लग फ्रेम /सूचकहरु (Log Frame/Indicator)
    १९.६ National Data Profile

Public Service Commission